

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
info

باسمه تعالی

جزوه سؤالات درس به درس دین و زندگی (۳)، پایه دوازدهم، بر اساس چاپ ۹۷

طراح: قاسم مندوانی، دبیر معارف اسلامی استان خوزستان، شهرستان شادگان

ردیف	درس هفتم: «بازگشت-توبه»	صفحه
۱	این خطاب خدای متعال به حضرت داوود (ع): «ای داوود! اگر روی گردانان از من می دانستند که چگونه انتظار آنها را می کشم و شوق بازگشتشان را دارم، بدون شک از شوق آمدن به سوی من، جان می دادند و بندبند وجودشان از محبت من، از هم می گسست» در ارتباط با کدام موضوع است؟ آن را توضیح دهید. پاسخ: تصمیم های جدید همواره برای تکمیل پیمان های قبلی و پیمودن ادامه راه نیست، بلکه گاه برای بازگشت از مسیری است که چندی به غلط پیموده شده و آثار زیان باری بر جای گذاشته است. این گونه تصمیم ها، «توبه» نام دارد.	۸۴
۲	کدام جمله امام موسی کاظم (ع)، چون تیری بر قلب بشر بن حارث نشست و او را تکان داد؟ چرا؟ پاسخ: «اگر بنده [عبد] می بود، بندگی [عبودیت] می کرد و حرمت صاحب خود را نگه می داشت.» زیرا با شنیدن این جمله یکباره از جا برخاست و به خود مهلت پوشیدن کفش را نداد. با پای برهنه دنبال گوینده سخن رفت. دوید تا خود را به امام هفتم (ع) رساند. در حضور ایشان «توبه» کرد و تا زنده بود به پیمان خود وفادار ماند. بشر که تا آن روز، در زمره اشرف زادگان و عیاشان قرار داشت، در سبک مردان پرهیزگار و خداپرست درآمد.	۸۵
۳	انقلاب علیه خود به چه معناست؟ کاملاً شرح دهید. پاسخ: در میان مخلوقات، «انسان» موجودی است که علاوه بر ایستادگی در برابر موانع «بیرونی»، می تواند در برابر موانع «درونی» نیز ایستادگی کرده و حتی علیه خود انقلاب کند؛ بدین معنا که هم می تواند با پیروی از «عقل»، علیه تمایلات ناپسند خود قیام کند و هم می تواند با پیروی از «نفس اماره» و «انجام گناه»، از فرمان های خداوند سرپیچی کرده و به خود ظلم و ستم روا دارد.	۸۵
۴	«توبه» در لغت به چه معناست؟ پاسخ: «بازگشت».	۸۶
۵	توبه اگر درباره بندگان استفاده شود به چه معناست و اگر درباره خداوند [معبود] استفاده گردد، چه معنایی خواهد داشت؟ پاسخ: در مورد بندگان، به معنای بازگشت از گناه به سوی خداوند و قرار گرفتن در دامن عفو و غفران اوست. این حالت وقتی رخ می دهد که انسان از گناه، پشیمان شده و قصد انجام آن را نداشته باشد. - بازگشت بنده [عبد] گناهکار، خداوند نیز به سوی او باز می گردد؛ یعنی، درهای رحمتش را به رویش می کشاید و آرامش را به قلب او باز می گرداند. نکته مهم: توبه [بازگشت] معبود (خداوند)، معلول و نتیجه توبه [بازگشت] عبد (انسان) است. یعنی، زمانی که انسان از گناه کردن دست بکشد و به سوی گناه باز نگردد، رحمت و آرامش قلبی الهی (توبه معبود) شامل او می شود.	۸۶
۶	حقیقت توبه چیست؟ پاسخ: «حالت پشیمانی از گناه و تصمیم بر ترک آن».	۸۶
۷	چه زمانی توبه انجام شده و گناه بخشیده می شود؟ توضیح دهید. پاسخ: همین که انسان (عبد) بعد از انجام گناه، در دل احساس پشیمانی کند و زبان حالش این باشد که: «چقدر بد شد! گاش این کار را نمی کردم. چرا به فرمان و دستور خدا بی توجهی کردم؟» توبه، انجام شده و گناه، بخشیده می شود. امام باقر (ع) می فرماید: «برای توبه کردن، پشیمانی کافی است.» چنین انسانی واقعاً در دل، «استغفر الله» را گفته است، گرچه آن را به زبان جاری نکرده باشد. اما اگر بر عکس باشد، یعنی با زبان «استغفر الله» بگوید ولی در قلبش، پشیمان نباشد چنین کسی توبه نکرده است.	۸۶
۸	عامل آلودگی چیست و انسان برای پاک شدن از آن آلودگی باید از چه چیزی بهره ببرد؟ پاسخ: «گناه» - «توبه».	۸۷
۹	«پیرایش» یا «تخلیه» را تعریف نمایید. پاسخ: «گناه»، آلودگی است و «توبه»، پاک شدن از آلودگی هاست. توبه، گناهان را از قلب خارج می کند و آن را شست و شو می دهد. به همین جهت این عمل را «پیرایش» یا «تخلیه» می گویند.	۸۷

۸۷	<p>به سوالات حدیثی زیر، پاسخ کوتاه دهید:</p> <p>الف) طبق فرمایش رسول خدا (ص)، کسی که از گناه توبه کرده باشد مانند چه کسی است؟ پاسخ: «مانند کسی است که هیچ گناهی نکرده است.»</p> <p>ب) طبق فرمایش امیر مؤمنان علی(ع)، چه چیزی دل‌ها را پاک می‌کند و گناهان را می‌شوید؟ پاسخ: «توبه».</p>	۱۰
۸۷	<p>حدیث رسول خدا(ص) «التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ» و حدیث امیر مؤمنان علی(ع) «التَّوْبَةُ تُطَهِّرُ الْقُلُوبَ وَ تَغْسِلُ الذُّنُوبَ» به رابطه توبه با چه موضوعی اشاره دارند و در اصطلاح به آن چه چیزی اطلاق می‌گردد؟ پاسخ: «پاکی» - «پیرایش» یا «تخلیه».</p>	۱۱
۸۸	<p>کدام آیه سرفیه قرآنی بیانگر این مطلب است که: «با توبه کردن، همه گناهان حتی شرک هم آمرزیده می‌شود؟» پاسخ: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»</p>	۱۲
۸۸	<p>آیا توبه، فقط گناهان را پاک می‌کند؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: «خیر»، بلکه اگر «ایمان» و «عمل صالح» نیز به دنبال آن بیاید، «گناهان» را به «حسنات» تبدیل می‌کند. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «کسی که باز گردد [توبه کند] و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد، خداوند، گناهانش را به حسنات تبدیل می‌کند. زیرا خداوند، آمرزنده و مهربان است.»</p>	۱۳
۸۸	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:</p> <p>الف) توبه، در کدام دوران عمر انسان «آسان‌تر» است؟ پاسخ: «جوانی»</p> <p>ب) خداوند، توبه چه کسانی را بسیار دوست دارد؟ پاسخ: «جوانان»</p> <p>ج) پیامبر اکرم(ص) درباره توبه فرد جوان چه می‌فرماید؟ پاسخ: «کسی نزد من محبوب‌تر از جوان توبه‌کار نیست.»</p>	۱۴
۸۸	<p>آیا در توبه، همیشه باز است؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: «بله»، اما توفیق توبه، همواره میسر و مهیا نیست. پس، باید لحظه‌های توفیق را شکار کرد و خود را در دامن مهر و محبت خداوند انداخت.</p>	۱۵
۸۸	<p>آیا تکرار توبه - اگر واقعی باشد - به معنی دور شدن از خداوند نیست؟ کدام آیه سرفیه، مبین این مطلب است؟</p> <p>پاسخ: «خیر»، بلکه موجب محبوب شدن انسان نزد خداوند و جلب رحمت او می‌شود. قرآن کریم در این زمینه می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُنتَهِرِينَ» بنابراین، اگر کسی گناهی مرتکب شد و توبه کرد، اما توبه‌اش را شکست و دوباره مرتکب گناه شد، هیچ مانعی ندارد که باز هم توبه کند و از خداوند عذرخواهی نماید. چون که خداوند، کسی را که فوراً از گناه خود ناراحت می‌شود و بسیار توبه می‌کند، دوست دارد. زیرا می‌بیند چنین فردی، با این که در دام گناه افتاده، اما قلبش نزد اوست و به سرعت، از عمل خود پشیمان می‌شود.</p>	۱۶
۸۹	<p>حیله‌های شیطان برای دور کردن انسان‌ها از توبه را مختصراً بنویسید. (۳ مورد)</p> <p>پاسخ: (۱) ابتدا انسان را به گناه دعوت می‌کند و وقتی انسان آلوده شد، او را از رحمت الهی مأیوس می‌سازد.</p> <p>(۲) انسان را به «تسویف» می‌کشاند.</p> <p>(۳) برای کشاندن انسان به شقاوت، او را گام به گام و آهسته‌آهسته و به تدریج به سمت گناه دعوت می‌کند.</p>	۱۷
۸۹	<p>شیطان برای دور کردن انسان‌ها از توبه، تلاش فراوان می‌کند و با حيله و فریب مانع توبه آن‌ها می‌شود. ص ☒ غ ☐</p>	۱۸
۸۹	<p>ضرب المثل «آب که از سرگذشت چه یک وجب، چه صد وجب» با کدام یک از حيله‌های شیطان برای فریب انسان ارتباط دارد؟ آن را نوشته و سپس شرح دهید. پاسخ: شیطان، ابتدا انسان را با این وعده که: «گناه کن و بعد توبه کن!» به سوی گناه می‌کشاند و وقتی که انسان آلوده شد، از رحمت الهی مأیوسش می‌سازد و می‌گوید: «آب که از سرگذشت چه یک وجب، چه صد وجب» در این حالت، انسان باخود می‌گوید که: کار از کار گذشته و پرونده عملم نزد خداوند آن قدر سیاه است که دیگر توبه‌ام پذیرفته نیست. در حالی که آدمی، هر قدر هم که بد باشد، اگر واقعاً توبه کند و پشیمان و نادم شود، حتماً خداوند توبه‌اش را می‌پذیرد.</p>	۱۹

۲۰	<p>ایات ذیل به کدام یک از حیل‌های شیطان برای دور کردن انسان‌ها از توبه اشاره دارند و کدام ضرب المثل مؤید مطلب است؟</p> <p>« طمع ز فیض گرامت مبر که خلق کریم گنه بیخشد و بر عاشقان بیخشد مقیم حلقه ذکر است دل، بدان امید که حلقه‌ای ز سر زلف یار بگشاید»</p> <p>پاسخ: شیطان، ابتدا انسان را با این وعده که: «گناه کن و بعد توبه کن!» به سوی گناه می‌کشاند و وقتی که انسان آلوده شد، از رحمت الهی مأیوسش می‌سازد - ضرب المثل: «آب که از سرگذشت چه یک وجب، چه صد وجب» مؤید این مطلب است.</p>	۸۹
۲۱	<p>یکی از حیل‌های شیطان برای دور کردن انسان‌ها از توبه، آن‌ها را به «تسویف» کشاندن است؛ مطلب را توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: «تسویف» از ریشه «سوف» و به معنای «امروز و فردا گردن» و «گار امروز را به فردا انداختن» است. به عبارت دیگر، فرد گناه‌کار دائماً به خود می‌گوید: «به‌زودی توبه می‌کنم.» و این گفته را آن قدر تکرار می‌کند، تا این که دیگر میل به توبه، در او خاموش می‌شود. این حیل شیطان [تسویف]، بیش‌تر برای گمراه کردن «جوانان» به کار می‌رود. شیطان به انسان می‌گوید: «تو، هنوز جوانی و فرصت توبه داری، بالأخره در آینده می‌توانی توبه کنی. اما این، یک دام است و سبب عادت جوان به گناه می‌شود، به طوری که ممکن است ترک گناه برایش سخت گردد.»</p>	۸۹
۲۲	<p>آیا هر وقت انسان به سوی خدا باز گردد و توبه کند، خدا نیز از او قبول می‌کند؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: درست است که هر وقت انسان برگردد، خدا نیز توبه او را قبول می‌کند اما اگر انسانی غرق گناه شود، دیگر معلوم نیست که میل به توبه پیدا کند. شاید گناه به قدری بر روحش غلبه کند که هیچ وقت نتواند قلباً پشیمان شود و وقتی که پشیمانی قلبی نباشد، توبه‌ای صورت نگرفته است.</p>	۸۹
۲۳	<p>چرا یکی از روش‌های شیطان برای کشاندن انسان به شقاوت این است که، او را «گام‌به‌گام» و «آهسته آهسته» به سمت گناه می‌کشاند؟ بنویسید.</p> <p>پاسخ: تا در فرآیند تدریجی، متوجه زشتی گناه و فحش آن نشود و اقدام به توبه نکند. برای مثال، شیطان از همان ابتدا، انسان را به رابطه نامشروع با جنس مخالف دعوت نمی‌کند، بلکه در گام اول سخن از یک دوستی ساده به میان می‌آورد، دوستی‌ای که فقط در حد صحبت و درد دل کردن است. اما در گام‌های بعدی و به صورت تدریجی چنان این دوستی را پیش می‌برد که فرد، خود را غرق در فساد و آلودگی می‌بیند.</p>	۸۹
۲۴	<p>مراحل تکمیلی توبه را فقط نام ببرید.</p> <p>پشیمانی و تصمیم، آثار و نتایج دارند که در زندگی شخص توبه‌کننده خود را نشان می‌دهند؛ آن‌ها را نام ببرید.</p> <p>پاسخ: (۱) عدم تکرار گناه (۲) جبران حقوق الهی (حق الله) و حقوق مردم (حق الناس).</p>	۹۰
۲۵	<p>از مراحل تکمیلی توبه، «عدم تکرار گناه» را شرح دهید.</p> <p>پاسخ: توبه‌کننده تلاش می‌کند دیگر به سراغ گناهی که از آن پشیمان شده است، نرود؛ زیرا انجام آن مساوی با شکستن توبه است که در آن صورت، باز هم باید توبه کند. به عبارت دیگر، اگر توبه‌کننده حقیقتاً توبه کرده باشد، گرچه ممکن است به آن گناه علاقه‌ای هم داشته باشد، سعی خواهد کرد در «عمل» از آن دوری نماید.</p>	۹۰
۲۶	<p>آیا اظهار ندامت ظاهری و گفتن کلمه استغفار (= استغفر الله) در حال انجام گناه، پذیرفته شدنی است؟ بنویسید.</p> <p>پاسخ: نه تنها پذیرفته نیست، بلکه استغفار رایی خاصیت می‌کند. به همین جهت امام رضا علیه‌السلام فرموده است: «المستغفر من الذنب و یفعله و کالمسهری بربنه؛ کسی که از گناهی استغفار کند و در عین حال، انجامش دهد مانند کسی است که پروردگارش را مسخره کرده است.»</p>	۹۰

۲۷	از مراحل توبه، جبران حقوق الهی (حق الله) را توضیح دهید. پاسخ: توبه‌کننده تلاش می‌کند حقوقی را که با «گناه خود» ضایع کرده است، جبران نماید. دسته‌ای از این حقوق، مربوط به خداوند است. مهم‌ترین حق خداوند نیز، حق اطاعت و بندگی اوست (توحید عملی). توبه‌کننده باید بکوشد کوتاهی‌های خود در پیشگاه الهی را جبران کند؛ مثال: نمازها یا روزه‌های از دست داده را به تدریج، قضا نماید و عبادت‌های ترک شده را به جا آورد. البته، خداوند نسبت به بندگان خود مهربان است و اگر ببیند که شخص توبه‌کار تلاش خود را کرده و نتوانسته همه گناهان را جبران کند، بقیه موارد را خود جبران نموده و او را عفو می‌کند.
۲۸	از مراحل توبه، جبران حقوق مردم (حق الناس) را توضیح دهید. پاسخ: توبه‌کننده باید بکوشد اگر ظلم و ستمی بر مردم کرده است، آن را جبران نماید و حقوق مادی یا معنوی آن‌ها را در حد توان ادا کند و زیات صاحبان حق را به دست آورد و اگر به آنان دسترسی ندارد، به نیابت از آنان صدقه دهد و بر ایشان دعای خیر و طلب آمرزش نماید.
۲۹	«حقوق مادی» انسان‌ها مهم‌تر است یا «حقوق معنوی»؟ توضیح دهید. پاسخ: «حقوق معنوی» انسان‌ها بسیار مهم‌تر از حقوق مادی آنان است. اگر با دروغ، غیبت و تهمت آبروی انسانی ریخته شده، اگر قلب پدر یا مادری بر اثر بی‌حرمتی فرزندی شکسته شده، اگر با توزیع کتاب یا راه انداختن یک شبکه اجتماعی همراه‌کننده در فضای مجازی، فساد و تباهی در جامعه گسترش یافته، اگر رفتار ناپسند برخی افراد سبب بدبینی دیگران به دین شده، در واقع، «حقوق معنوی» افراد ضایع شده است و باید فرد توبه‌کننده با تمام وجود به جبران حقوق از دست رفته بپردازد.
۳۰	توبه اجتماعی به چه معناست؟ پاسخ: جامعه نیز اگر در برخی ابعاد از مسیر توحید و اطاعت از خداوند خارج شد، نیازمند بازگشت به مسیر توحید و اصلاح، یعنی: «توبه اجتماعی» است.
۳۱	انحراف‌های اجتماعی باید در کدام مراحل خود، «اصلاح» شوند و چرا؟ پاسخ: باید در همان «مراحل ابتدایی خود» اصلاح شوند - تا: (۱) گسترش نیابند. (۲) ماندگار نشوند.
۳۲	چهار مورد از انحراف‌های اجتماعی که باید در همان مراحل ابتدایی خود، «اصلاح» شوند، تا گسترش نیابند و ماندگار نشوند را بنویسید. مهم‌ترین راه اصلاح و معالجه جامعه از این بیماری‌ها چیست؟ پاسخ: «ریا خواری»، «سوءگفتن»، «بی‌توجهی به عفاف و پاک‌دامنی»، «ظلم‌کردن و ظلم‌پذیری» و «اطاعت از غیر خدا» - مهم‌ترین راه اصلاح و معالجه جامعه از این بیماری‌ها، انجام دادن وظیفه «امر به معروف و نهی از منکر» است.
۳۳	اگر مردم در انجام دادن وظیفه «امر به معروف و نهی از منکر» کوتاهی کنند؛ چه نتایج خواهد داشت؟ پاسخ: گناهان اجتماعی، قوی‌تر و محکم‌تر می‌شوند و در تمام سطوح جامعه نفوذ می‌کنند.
۳۴	اگر مردم در برابر گناهان جامعه حساسیت نشان دهند و در برابر آن‌ها بایستند و بکوشند که جامعه را به وضع صلاح و درستی بازگردانند؛ چه نتیجه‌ای خواهد داشت؟ بنویسید. پاسخ: به آسانی می‌توانند، مانع گسترش گناهان شوند.
۳۵	اگر مردم در برابر گناهان جامعه کوتاهی کنند و اقدامات دلسوزانه جامعه به جایی نرسد و به تدریج انحراف از حق، ریشه بدوآند چه نتایج خواهد داشت؟ پاسخ: اصلاح آن مشکل می‌شود و نیاز به تلاش‌های بزرگ و فعالیت‌های اساسی و زیربنایی پیدا می‌شود تا آن جا که ممکن است نیاز باشد انسان‌های بزرگی جان و مال خود را تقدیم کنند تا جامعه را از نابودی و تباهی برهانند و مانع خاموشی کامل نور هدایت شوند.
۳۶	تا چه زمانی برای توبه کردن مهلت داریم؟ پاسخ: تمام یا سراسر عمر، ظرف زمان توبه است. اما بهترین زمان برای توبه دوره‌ای است که: امکان توبه، «بیش‌تر» و انجام آن، «آسان‌تر» و جبران گذشته، «راحت‌تر» است.

۹۲	<p>بهترین زمان نوبه که امکان آن، بیشتر، انجام آن آسان‌تر و جبران گذشته راحت‌تر است؛ کدام است؟ چرا؟</p> <p>پاسخ: دوره «جوانی»؛ زیرا دوره انعطاف‌پذیری، تحول و دگرگونی است درحالی‌که دوره پیری، دوره کم شدن انعطاف و تثبیت خوی‌ها و خصلت‌هاست. اگر در جوانی خصلت‌هایی در انسان پدید آمد و ماندگار شد، خارج کردن آن‌ها در پیری بسیار سخت و طاقت‌فرسا خواهد بود.</p>	۳۷
۹۲	<p>صفات ناستندی که در ما انسان‌ها پدید می‌آیند، شبیه چه چیزی هستند؟ بنویسید.</p> <p>پاسخ: شبیه ریشه‌های نهالی هستند که در ابتدا، نفوذ کمی در خاک دارد اما هر قدر زمان می‌گذرد، نفوذ آن، بیشتر می‌شود و قوی‌تر می‌گردد تا جایی که گندن آن درخت بسیار سخت می‌شود.</p>	۳۸

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
info